

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Reiicitur etiam respectu contingentium actuum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

CERTAMEN II.

Vera realis formalis ex natura rei, seu virtualis actiuitas, seu prioritas potentie intellectiua, aut volitiua diuina respectu suorum actuum necessariorum reicitur.

1. **S**ic prima conclusio. Non datur in Deo realis, siue formalis ex natura rei, siue virtualis actiuitas, aut prioritas potentie intellectiua, aut volitiua respectu suorum actuum communium necessariorum. Probatur, quia nequit intelligi vera illa actiuitas, aut productio physica, & realis, siue vera potentia ab actu, seu termino producendo physica, & reali distinctione saltem proportionata reali actiuitati, & productioni: euidens enim est nihil eo ordine, quo idem, atque indistinctum est, seipsum producere possit: qui in diuinis prædicatis communibus, saltem necessariis, nulla est distinctio realis formalis ex natura rei, siue virtualis: ergo nequit in eis realis actiuitas eius ordinis, realis scilicet formalis ex natura rei, siue virtualis vnius respectu alterius reperiri. Dixi saltem necessarias, quia licet in contingentibus etiam neutram ex eis distinctionibus admittam, ac proinde etiam respectu contingentis intellectiionis, & amoris ratio in nostris principis probet, aut ea distinctio siue realis, siue ex natura rei, siue virtualis inter prædicata communia exclusio, & aratione certior est, atque ab authoribus distinctionis huius virtualis admittitur: quia in eis minus illud subeundi prædicata contradictoria realiter (ex quo virtualis hæc distinctio arguitur) nunquam inuenitur Scotica vero formalis ex natura rei prædicatorum diuinorum necessarium inter se distinctio minori, imo nullo omnino apparenti fundamento iunitur, vt vidimus controu. 1. & si inter necessaria, & contingentia, ac personalia aliqua fundamentum eius distinctionis esse admittamus.

2. Quod autem Recentiores Complutenses pro opposita conclusione adducebant, nullius est ponderis. Atque illarum illa ex contingentis intellectiionis, & amoris diuini reali virtuali productione adeo facilis non est, atque ab eis reputatur, cum respectu contingentium, in eorum sententia ordinis eiusdem, in quo realis virtualis productio ponitur, realis etiam virtualis distinctio sit, quæ, vt minimum, ad realem virtualem productionem eiusdem ordinis necessaria omnino est; inter prædicata vero communia necessaria (ipsis etiam Recentibus anruentibus) virtualis adhuc ordinis distinctio non adest. Itaque distinctio contingentis, & necessarij effectus, seu actus, penes producti, ac non producti non est, vbi termini, seu actus producibiles sunt; aut vbi ratione identitatis realis, omnimodæ potentie, & actus, vti in necessariis Dei actibus, productio omnis, siue realis, formalis, siue virtualis est impossibilis, ea etiam improducibilitate ex prædicato superiori à producibilibus distinguuntur, & specie superiori etiam, vel genere differunt: quemadmodum homo ab insensibili, & planta ex sensibilitate, quæ speciem superiorem, vel genus ad sensitiuum, & rationale constituent. Vulgare illud argumentum, cui tandem maxime fidens, è vita perfectissima intellectuali Dei peritum, cum de intentionali vita sit, nihil probat. Ostendimus enim ad eam physicum viuientis influxum in actus vitales eius generis non requiri, sed ad summum intentionalem, qui an verus, licet non physicus, atque siue vlla mentis distinctio sit: an solum metaphysicus, & per rationem? q. 4. examinabitur.

3. Denique acuta illa actus primi, & secundi realis ex Capitulo meditatio seipsa præ sua subtilitate euanescit. Neque in cognitione diuina, vt sic, atque vt ab hoc, vel illo abstracto præcindit contingentiam euincit: alioquin, si in eis, vt sic præcisa, contingentiam euinceret, omnis Dei cognitio contingens foret: quemadmodum, quia formalis scilicet est, omnes eius species sensitiua esse

esse debent: quidquid enim superiori conuenit, qua tali, siue secundum se sumpto, & inferioribus debet conuenire: constat autem cognitioni Dei de seipso, vel de obiecto alio necessario contingentiam non adesse. Solum ergo ea præcisione admissa in sic præcisa cognitione Dei capacitas metaphysica admittitur ad necessitatem, vel contingentiam in suis inferioribus, non quidem omnibus, sed in aliis necessitatem, in aliis contingentiam pro obiecti sui, vel contingentia, vel necessitate: ea vero capacitas contingentia, licet distinctionem metaphysicam intellectiionis sic accepta à virtute intellectiua arguat; non autem distinctionem realem virtualem, quæ solum in contradictoriis realibus, atque independenter ab intellectus operatione, subeundi sita est, non autem in contradictoriis metaphysicis, solum ratione nostra subeundis, vt iidem asserunt Recentiores. Multo autem minus ad productionem realem virtualem satis erit, quæ non, nisi inter ita, vt minimum, distincta versari potest, vt diximus, neque ad formalitates præcisas, & communes est, sed ad singularia, in quibus eæ continentur: cum actio omnis, & actiue, & passiue singularium sit, non vero prædicatorum abstracte communium, vt ex Aristotele axiomata vulgare ferunt: *actiones sunt suppositorum*. Quare Dei cognitio, non nisi vt in contingenti est, contingentiam vltimam, aut virtualem distinctionem, & producibilitatem habere potest.

4. Illa etiam suppositio præcisionis diuina intellectiionis ab hoc, vel illo obiecto est prorsus falsa. Licet enim admittamus ad intellectiionem diuinam, & creatam posse abstracti conceptum intellectiionis communem, qui ad obiectum in communi referatur prout à creato etiam, & increato præcindit: aut omnino ab obiecto nequit magis, quam ab intelligente in communi præcindere: quia essentia intellectiionis est tendentia actualis, actualique exercitium circa obiectum, ac sine alterutro non esse solum, sed nec concipi potest. Atque hic quidem conceptus cognitiois ab increata, & creata abstractus abstrahit etiam à creato, & increato obiecto; aut vbi semel diuina concipitur ab obiecto increato, seu Deo nequit præcindere: cum Deus eiusque essentia obiectum primum sit, ex quo, tamquam specificatiuo, non solum primario, sed totali totam suam essentiam, & representationem infinitam habet, æque atque ab ipso Deo tanquam à principio: quin obiecta creata quidquam formalis, & intrinsecæ representationis addant, addere cognitiois diuina queant: siue ea in statu necessaria possibilitatis, siue contingentis existentie absolute suæ considerentur, vt latius inferius ostendemus.

CERTAMEN III.

Reicitur etiam respectu contingentium actuum.

1. **S**ic secunda conclusio. Neque respectu cognitiois diuinae contingentis, siue quæ circa contingentia creata obiecta versatur, datur in Deo, cuiusque intellectiua potentia realis, siue formalis ex natura rei, siue virtualis actiuitas, & prioritas. Conclusio hæc fere omnibus distinguentibus realiter formaliter ex natura rei, vel virtualiter contingentia prædicata à necessariis in Deo aduersa est, si Ribadeneyrasi excipias supra, c. 4. num. 62. conclus. 4. in nostris principis, qui omnem inter contingentia etiam, & necessaria diuina prædicata virtualem, siue formalem ex natura rei distinctionem realem abnuimus, argumento iam efformato pro necessariis Dei cognitione satis suadet. Id autem, quod nunc supponimus, probatum abunde est variis nostrorum operum locis, atque controu. 1. sed ne ex eo solum principio huius conclusionis veritas pendeat, admissa adhuc inter contingentia, & necessaria Dei prædicata tam formali ex natura rei, quam virtuali distinctione. Probatur secundo conclusio ex alio nostro principio, quod attigimus cert. 2. n. 4. ex controu. 1. eadem, vbi ostendimus nullum prædicatum diuinum ex homogeneis cum ipso partialibus prædicatis

ORTEGA
D. VIA

dicatis posse, adhuc metaphysicè, constari, nedum rebus homogeneis virtualiter adhuc diuersis physicè realiter virtualiter componi. Inde enim euident est eandem cognitionem necessariam Dei erga se (primarium eius obiectum; & adæquatum specificatum) esse formaliter, adhuc in ratione cognitionis, cognitionem extrinsecorum omnium in particulari, etiam contingentium; quia eadem intellectus, etiam metaphysicè, formalitate est omniscientia, & omniscientia, cui nihil in ratione cognitionis addi queat. Hinc autem fit non posse cognitionem contingentem, seu contingentium produci realiter virtualiter in Deo ab eiusque potentia, improducta in ordine reali virtuali necessaria eius cognitione, ut improductam, & improductibilem esse ostendimus cert. 2. quia eadem formalitas metaphysica nequit in illo ordine producibilis, & producta esse, ac simul improductibilis, & improducta. Difficultatem libertatis actuum diuinorum formaliter indiuisibiliter etiam necessariorum emolliemus, quoad fieri in hac vita potest, d. vi. de diuinæ scientiæ qualitatibus. Et controu. 4. de voluntate, quod, si impatiens difficultatum ingenium habes, poteris ita adire. Hic enim ea explanare recta methodus veta.

2. Tertio distinctione virtuali inter prædicata Dei contingentia, & necessaria admittitur probatur conclusio argumento, quo iam pridem oppositam sententiam impugnabam. Quia non est admittenda in diuinis realitas virtualis alienius generis, cuius realitas formalis in creatis reperta repugnat, nisi ubi in Deo inuenitur munus aliquod proprium, quod in creatis realiter formalem illius generis inueniunt, & necessario requirit: atqui nullum munus proprium realis formalis actiuitatis, & prioritatis, seu productionis physice realis formalis creatæ reperitur respectu intellectiōnis, (& idem est de amore libero) diuinæ contingentis. Ergo nec respectu eius datur in Deo actiuitas, prioritas, aut productio physice realis virtualis. Consequencia est legitima. Maior perspicua est: ac percursum omnium realium virtualitatum eorum, quæ in creatis realia formalia sunt, parebit. Sed clarissime exemplo realis virtualis distinctionis, ex qua eius auctores oppositam nostræ huic conclusionem communiter statuunt: etenim ideo inter communia, & personalia Dei prædicata, inter necessariam admittunt, quia in eis verificantur realia, & independentia à fictione mentis contradictoria, essendi, & non essendi, communicatur, & non communicatur: est defectibile, seu potest deficere, imo deficit, eorumque contradictoria: quod munus ita proprium realiter formaliter distinctorum in creatis est, ut sit ipsa distinctio realis formalis: scilicet: esse idem, & non esse idem, & vnum realiter formaliter. Quod, quia in Deo ob sui esse eminentiam infinitam cum reali formalitate inuenitur, non arguit distinctionem realem formalem; quia tamen realiter adest, virtuales arguit, quæ cum dumma Dei unitate, & identitate reali formali amice componitur: cuius realis formalis distinctio prorsus repugnat. Stet ergo fixa maior nostri syllogismi eius nimium generis realitatem virtualem posse solum admitti, cum munus tale in eo reperitur, quod necessario inueniunt, & essentialiter realitatem formalem eius generis imponat in creatis.

3. Reliquum est, ut ad argumenti firmitatem probemus minorem in hunc modum. Munus siquidem vnicum actiuitatis, prioritatis, & productionis physice realis formalis in creatis solum est physica actiuitas, & productio realis formalis eius, respectu cuius realis formalis actiuitas, & productio est; huiusque ab illa realis formalis dependentia: neque aliud munus essentielle, & necessarium inuenies: atque realis formalis actiuitas, & productio physica adhuc respectu intellectiōnis, & amoris contingentis, in Deo non inuenitur, ut q. 2. monstratum est, ratioque, & mysteria fidei nostræ conuincunt: ergo nullum munus proprium, & essentialiter requisitum actiuitatis physice, & productionis realis formalis creatæ in Deo reperitur respectu intellectiōnis, & amoris, etiam contingentis. Dices primo reperiri munus viuendi propriæ: quod in creatis sine reali physica actiuitate, & productione esse non potest. Sed id negauit de vita inreptionali.

4. Dices secundo non minus pugnat distinctio cum identitate, quam productio cum improductione; & ta-

men cum identitate, & indistinctione reali formali componitur, in hac hypothese argumenti huius, realis virtualis distinctio in diuinis respectu contingentium: ergo & cum reali formali improductione realis virtualis productio in diuinis componitur. Sed nos non tangit obiectio. Nam, licet non magis pugnet productio, & improductio realis formalis inter se, quam identitas, seu indistinctio, & distinctio: at distinctio hæc in creatis habet munus proprium, quod absolute cum identitate reali formali componitur in diuinis; sed productio realis formalis: quare cum reali formali virtualis productio componi nequit. Nec valet contingentis prædicatum importare necessarium esse ab alio in creatis physicè realiter formaliter: quare, & munus proprium physice realis formalis productionis in liberis Dei actibus reperiri, ut Murciani Recentiores aiebant. Verum esse ab alio ita repugnat Deo, ut si in eo contingentia esset, Deo esset neganda, ac proinde negandum est de essentia contingentia, seu libertatis, ut sic, esse, quod ab alio fit: quare id numeris, si vniuersum loquamur, non est munus proprium physice productionis. Secundo contingentia actus liberi diuinæ cognitionis non est quoad intrinsecum cognitionis à potentia contingentem operante: sed à potentia necessario operante repta, siue in actu necessario diuinæ cognitionis; quia sola extrinseca obiecti positio, siue vltimo cognitionis accessu illud representat: quia cognitione sui omniscius Deus formaliter est: quare non ad actum necessarium potentia physice virtualis admittitur, nequit ad liberum admitti. Licet autem Murciani hi Recentiores, ut hanc inconsequentiam subdolerari admittant in Deo potentiam physice actuum virtualiter respectu intellectiōnis necessariæ Dei ipsius, aliunde à sua doctrinæ consequentia deficiunt: cum enim inter eam potentiam, & intellectiōnem necessariam distinctio virtualis iuxta ipsos non adit, qui eam merito in iis omnibus negant, in quibus contradictoria necessario ex se proxime, vel remote non debent admitti: ubi autem distinctio in aliquo ordine fit absolute, siue virtualis realitatis inter potentiam, & actum non est, actiuitas physice realis illius ordinis esse nequit, ut cert. 2. ostendimus à numero 1. & q. 2. cert. 2. à num. 7. Præterquam quod ratio illa fluxus actus contingentis vitalis, & liberi ab alio, id est à sua potentia vitali, & libera, ac specialiter, & meo iudicio acute conclusio hæc à Recentioribus actiuitas physice imponitur, imo imponi vix potest, in actibus necessariis deficit. Tertio: cum hi actus vitæ intentionalis sint, neque in creatis physicum influxum dicunt: licet ex sua imperfectione illum adiunctum habeant: sed solo intentionali fluxu satis essentia sua habent: quare non ita est munus proprium contingentis, & liberi physice fluxus ab alio, atque distinctorum contradictoria subire.

5. Opponi alia satis debilia solent. Quod scilicet, sicut distinctio virtualis nullam imperfectionem dicit: ita neque productio virtualis. Quare Deo respectu suæ intellectiōnis contingentis etiam erit concedenda. In nostris principis suppositum est omnino falsum. Nam & distinctio omnis virtualis dicit imperfectionem abolendi summam, dignamque Deo unitatem, & omnium, quæ in eo sunt identitatem. Sed dato supposito: dixi proxime virtuales productionem pugnat cum absolute improductione eorum, quæ in Deo sunt. Dices. Pater sine vlla imperfectione realiter formaliter producit Filium: ergo & sine illa natura, seu potentia intellectiua diuina producat realiter virtualiter intellectiōnem. Nego consequentiam à paritate disparatam. Alia denique opponuntur ex non intellecta productione, & actiuitate physice virtuali, in qua disputatur, quibus, sola explicitio questionis occurrerit.
